

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การสนับสนุนการปฏิบัติตามพันธกรณีอนุสัญญา
ว่าด้วยการห้ามใช้ สะสม ผลิตและโอน และการทำลาย
ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล: กรณีศึกษาการเก็บกู้ทุ่นระเบิด
สังหารบุคคลบริเวณพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา

จัดทำโดย นายปถวี ตรีกรุณาสวัสดิ์
รหัส 15033

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 15 ปี 2567
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การสนับสนุนการปฏิบัติตามพันธกรณีอนุสัญญาว่าด้วยการห้ามใช้ สะสม
ผลิตและโอน และการทำลายทุ่นระเบิดสังหารบุคคล: กรณีศึกษาการเก็บกู้
ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลบริเวณพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา

จัดทำโดย นายปถวี ตรีภานุสวัสดิ์
รหัส 15033

หลักสูตรนักรับราชการทูต รุ่นที่ 15 ปี 2567
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูตของกระทรวงการต่างประเทศ

ลงชื่อ.....

(เอกอัครราชทูต กิตติพงษ์ ณ ระนอง)

อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....

(เอกอัครราชทูต สุพัตรา ศรีไมตรีพิทักษ์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....

(ศาสตราจารย์ ดร. พลภัทร บุราคม)

อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

นับตั้งแต่การเข้าเป็นรัฐภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการห้ามใช้ สะสม ผลิตและโอน และการทำลายทุ่นระเบิดสังหารบุคคล (Convention on the Prohibition of the Use, Stockpiling, Production and Transfer of Anti-Personnel Mines and on Their Destruction) เมื่อปี 2542 ไทยได้ปฏิบัติตามพันธกรณีอย่างครบถ้วน แต่ยังคงเหลือการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา 21.78 ตารางกิโลเมตร

รายงานฉบับนี้มุ่งศึกษาประสบการณ์การเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา ที่คงเหลืออยู่ โดยศึกษาประสบการณ์การเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลที่ผ่านมาของไทย ซึ่งพบว่า การใช้วิธีการ Land Release ซึ่งเน้นการสำรวจที่ไม่ใช่ทางเทคนิคกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติของไทยและหน่วยงานที่รับผิดชอบหน้าที่ดังกล่าวของประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ตามแนวชายแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านใช้ไม่ได้กับกัมพูชา เพราะปัญหาการปักปันเขตแดนไทย-กัมพูชา ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยเวลานานเพื่อหาข้อสรุป นอกจากนี้ แม้ว่าผู้นำของไทยกับกัมพูชา รวมถึงการประชุมคณะกรรมการชายแดนทั่วไป (General Border Committee: GBC) ไทย-กัมพูชา ได้แสดงเจตนารมณ์ร่วมที่จะร่วมมือกันเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา แต่ก็ยังขาดการแปลงเจตนารมณ์ดังกล่าวให้เป็นการกระทำอย่างเป็นรูปธรรม

จากการวิเคราะห์การเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลที่ผ่านมาและความพยายามในการขับเคลื่อนการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา รายงานฉบับนี้เห็นว่า ความพยายามในการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา จะเป็นกระบวนการที่อาจจะอาศัยเวลานาน เนื่องจากอาจได้รับผลกระทบจากปัจจัยการเมืองภายในของทั้งสองประเทศและความสัมพันธ์ระหว่างกันซึ่งมักแปรปรวนได้ง่ายดังที่ปรากฏให้เห็นในประวัติศาสตร์ ดังนั้นระหว่างนี้ สิ่งที่ฝ่ายไทยควรทำ เพื่อสร้างเงื่อนไขที่เอื้อต่อการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลและการบรรลุเป้าหมายตามพันธกรณีอนุสัญญาฯ ได้โดยเร็ว ได้แก่ (1) การย้ำเจตนารมณ์ที่จะร่วมมือกับกัมพูชาในการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา ในพื้นที่ที่เหลือให้แล้วเสร็จ (2) การเร่งรัดการร่วมเสนอพื้นที่นำร่องเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลและการจัดตั้งกลไกร่วมเพื่อเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลบริเวณชายแดน ไทย-กัมพูชา (3) การยกระดับการมีส่วนร่วมและกระแสนับสนุนการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ โดยโยงเข้ากับความเป็นอยู่ของประชาชนและการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ (4) การแสวงหาความร่วมมือกับต่างประเทศที่นำมาใช้ในการเก็บกู้

ทุนระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา ได้ และ (5) การจัดสรรงบประมาณที่พอเพียง และการเตรียมความพร้อมให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

กิตติกรรมประกาศ

รายงานฉบับนี้ได้รับแรงบันดาลใจจากประสบการณ์การทำงานของผู้เขียนที่คณะผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครเจนีวา ซึ่งกรอบความร่วมมืออนุสัญญาว่าด้วยการห้ามใช้สะสม ผลิตและโอน และการทำลายทุ่นระเบิดสังหารบุคคลเป็นกรอบความร่วมมือที่ไทยมีบทบาทสร้างสรรค์และการแก้ไขปัญหาและความท้าทายต่าง ๆ ของไทยในการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา เพื่อปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ จะนำมาซึ่งความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากภัยที่มาจากทุ่นระเบิดสังหารบุคคล ความกินดีอยู่ดีให้กับประชาชน รวมถึงความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้กับพื้นที่ดังกล่าว

ผู้เขียนขอขอบคุณผู้บังคับบัญชาของผู้เขียน นางสาวอุศณา พิรานนท์ เอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครเจนีวา และ นายรองวุฒิ วีระบุตร อัครราชทูต รองผู้แทนถาวรประจำสหประชาชาติ ณ นครเจนีวา ที่สนับสนุนการเข้ารับการฝึกอบรมของผู้เขียน รวมถึงขอบคุณเพื่อนร่วมงานทุกคนที่ให้ความร่วมมือและช่วยปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ระหว่างที่ผู้เขียนเข้ารับการฝึกอบรม

ผู้เขียนขอขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 3 ท่าน ได้แก่ เอกอัครราชทูต กิตติพงษ์ ณ ระนอง เอกอัครราชทูต สุพัตรา ศรีเมตรีพิทักษ์ และศาสตราจารย์ ดร. พลภัทร บุราคม ที่ให้คำแนะนำ ความเห็น มุมมอง และข้อชี้แนะที่มีค่าในการจัดทำรายงานส่วนบุคคลฉบับนี้

ผู้เขียนขอขอบคุณผู้อำนวยการสถาบันเทวะวงศ์วโรปการและเจ้าหน้าที่สถาบันที่มีส่วนร่วมในการจัดการอบรมหลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 15 รวมถึงช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้เข้ารับการอบรมตลอดหลักสูตร

ท้ายที่สุดนี้ ขอขอบคุณทุกคนในครอบครัวที่เป็นกำลังใจและสนับสนุนผู้เขียนตลอดหลักสูตรการอบรม

ผู้เขียนหวังว่า รายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ให้คณะผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครเจนีวา กรมองค์การระหว่างประเทศและกรมเอเชียตะวันออก กระทรวงการต่างประเทศ ไม่มากก็น้อย

ปลิวี ตรีกรุณาสวัสดิ์

กันยายน 2567

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ภูมิหลังและความสำคัญของหัวข้อที่จะศึกษา	1
1.2 การวิเคราะห์ความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ	7
บทที่ 2 การวิเคราะห์ประเด็นปัญหาและผลการศึกษา	8
2.1 การกำหนดประเด็นศึกษา	8
2.2 การวิเคราะห์ประเด็นศึกษา	8
2.3 สรุปผลการศึกษา	17
บทที่ 3 ข้อเสนอ	18
3.1 ข้อเสนอเชิงนโยบาย	18
3.2 ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ	18
บรรณานุกรม	22
ประวัติผู้เขียน	24

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	ความคืบหน้า โอกาส อุปสรรคและความท้าทายในการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลของไทยตั้งแต่การเข้าเป็นรัฐภาคีอนุสัญญาฯ และการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา	16
ตารางที่ 2	ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติกรณีการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา	20

สารบัญญภาพ

ภาพที่ 1	แผนที่พื้นที่ปนเปื้อนทุ่นระเบิดสังหารบุคคลเมื่อไทยเข้าเป็นรัฐภาคีอนุสัญญาฯ	2
ภาพที่ 2	พัฒนาการและแผนการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล	4
ภาพที่ 3	ทหารกัมพูชาขอให้ฝ่ายไทยยุติปฏิบัติการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล	5
ภาพที่ 4	ภาพเปรียบเทียบระหว่างการเก็บกู้แบบดั้งเดิมกับการเก็บกู้แบบ Land Release	9

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ภูมิหลังและความสำคัญของหัวข้อที่จะศึกษา

อนุสัญญาว่าด้วยการห้ามใช้ สะสม ผลิตและโอน และการทำลายทุ่นระเบิดสังหารบุคคล (Convention on the Prohibition of the Use, Stockpiling, Production and Transfer of Anti-Personnel Mines and on Their Destruction)¹ เป็นอนุสัญญาที่มุ่งยุติความสูญเสียและความทุกข์ทรมานของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการใช้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลทั่วโลก มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2542 โดยไทยได้ลงนามในอนุสัญญา เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2540 และมีผลบังคับใช้ต่อไทย เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2542 ตามลำดับ

เพื่อขับเคลื่อนการปฏิบัติตามพันธกรณีตามอนุสัญญา เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2541 นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี (ขณะนั้น) ได้ลงนามในคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 151/2541 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานทุ่นระเบิดเพื่อมนุษยธรรมแห่งชาติโดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นกรรมการฯ และมอบให้กองบัญชาการกองทัพไทยจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ (ศทช. Thailand Mine action Center: TMAC) เพื่อขับเคลื่อนปฏิบัติการทุ่นระเบิดเพื่อมนุษยธรรม (humanitarian demining)²

ในช่วงต้นของการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา ผลกระทบที่ไทยได้รับจากทุ่นระเบิดสังหารบุคคลอยู่ในระดับรุนแรงมาก³ โดยรายงานการสำรวจผลกระทบจากทุ่นระเบิดในประเทศไทย (Landmine Impact Survey: LIS) ซึ่งศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติร่วมกับองค์การความช่วยเหลือประชาชนชาวนอร์เวย์ (Norwegian People's Aid: NPA) ร่วมจัดทำและได้รับรองจากองค์กรปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งสหประชาชาติ (United Nations Mine action Service: UNSAC) ระบุว่า

¹ รู้จักด้วยในชื่ออนุสัญญาห้ามทุ่นระเบิดสังหารบุคคล (Anti-Personnel Mine Ban Convention: APMBC) อนุสัญญาออตตาวา (Ottawa Treaty) และอนุสัญญาห้ามทุ่นระเบิด (Mine Ban Treaty)

² รายละเอียดมติคณะรัฐมนตรี ที่ 151/2541 (https://resolution.soc.go.th/PDF_UPLOAD/2543/P_136112_12.pdf).

³ ระดับการปนเปื้อนทุ่นระเบิดสังหารบุคคลแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ (1) เบาบาง (น้อยกว่า 2 ตารางกิโลเมตร) (2) ปานกลาง (2 ถึง 20 ตารางกิโลเมตร) (3) หนัก (20 ถึง 100 ตารางกิโลเมตร) และ (4) หนักมาก (มากกว่า 100 ตารางกิโลเมตร)

ไทยมีพื้นที่ 2,556.7 ตารางกิโลเมตร ที่ได้รับผลกระทบจากระเบิดสังหารบุคคล ครอบคลุม 531 ชุมชน 185 ตำบล 84 อำเภอ 27 จังหวัด⁴ และมีประชาชนที่ได้รับผลกระทบ 504,303 คน โดยมีผู้เสียชีวิต 1,497 คน และผู้ได้รับบาดเจ็บ 1,971 คน⁵

ภาพที่ 1 แผนที่พื้นที่ปนเปื้อนทุ่นระเบิดสังหารบุคคลเมื่อไทยเข้าเป็นรัฐภาคีอนุสัญญา⁶

พันธกรณีหลักของการเป็นรัฐภาคีอนุสัญญาฯ ประกอบด้วย (1) การไม่ใช้และทำลายทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในคลังแสง (2) การเก็บกู้และทำลายทุ่นระเบิดสังหารบุคคล (3) การให้ความช่วยเหลือเยื่อทุ่นระเบิดสังหาร (4) ความร่วมมือและความช่วยเหลือ และ (5) การรายงานสถานะ

⁴ 27 จังหวัด ที่ได้รับผลกระทบจากทุ่นระเบิดสังหารบุคคลประกอบด้วย จังหวัดจันทบุรี จังหวัดตราด จังหวัดสระแก้ว จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดเลย จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา จังหวัดเชียงราย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดตาก จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดชุมพร จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดยะลา

⁵ จากเอกสารแนะนำศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ (<https://tmac.rtarf.mi.th/tmac/images/Journal/TMAC/TMAC.pdf>).

⁶ Thailand's Article 7 report 2002 (<https://genevas3.unoda.org/artvii-database-dump/Thailand/2002-04-30-english.zip>).

การปฏิบัติตามพันธกรณี ซึ่งภายใต้การผลักดันของศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไทยได้ปฏิบัติตามพันธกรณีที่เกี่ยวข้องของอนุสัญญา ด้วยดี และมีการรายงานพัฒนาการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง⁷

ในด้านการทำลายทุ่นระเบิดสังหารบุคคล ไทยได้ทำลายทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในคลังแสงตั้งแต่ปี 2546 และได้ทำลายทุ่นระเบิดสังหารบุคคลที่เก็บไว้ใช้ฝึกอบรมการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลทั้งหมดแล้วในปี 2552 สำหรับด้านการให้ความช่วยเหลือเหยื่อทุ่นระเบิดสังหารบุคคลรัฐบาลไทยได้บูรณาการการให้ความช่วยเหลือเหยื่อทุ่นระเบิดสังหารบุคคลเข้าในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า และนโยบายผู้พิการรวมถึงได้รายงานสถานะการปฏิบัติตามพันธกรณีต่าง ๆ ของไทยอย่างสม่ำเสมอ

ในด้านความช่วยเหลือกับความร่วมมือ รัฐบาลไทยได้ร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ มาโดยตลอดในบทบาทที่แตกต่างกัน โดยในช่วงทศวรรษ 2540-2550 ไทยได้ร่วมมือและได้รับการสนับสนุนจากมิตรประเทศ เช่น ญี่ปุ่น นอร์เวย์ และสหรัฐอเมริกา ในการสำรวจพื้นที่และเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในไทย ต่อมาไทยได้พัฒนาบทบาทตนเองไปสู่ผู้ให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือในมิติต่าง ๆ ของการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล โดยศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติได้ให้ความช่วยเหลือเชิงเทคนิคแก่กัมพูชาและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) รวมถึงร่วมขับเคลื่อนความพยายามในการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารในระดับภูมิภาคด้วยการสนับสนุนการทำงานของศูนย์ทุ่นระเบิดภูมิภาคอาเซียน (ASEAN Regional Mine Action Center: ARMAC) เป็นต้น

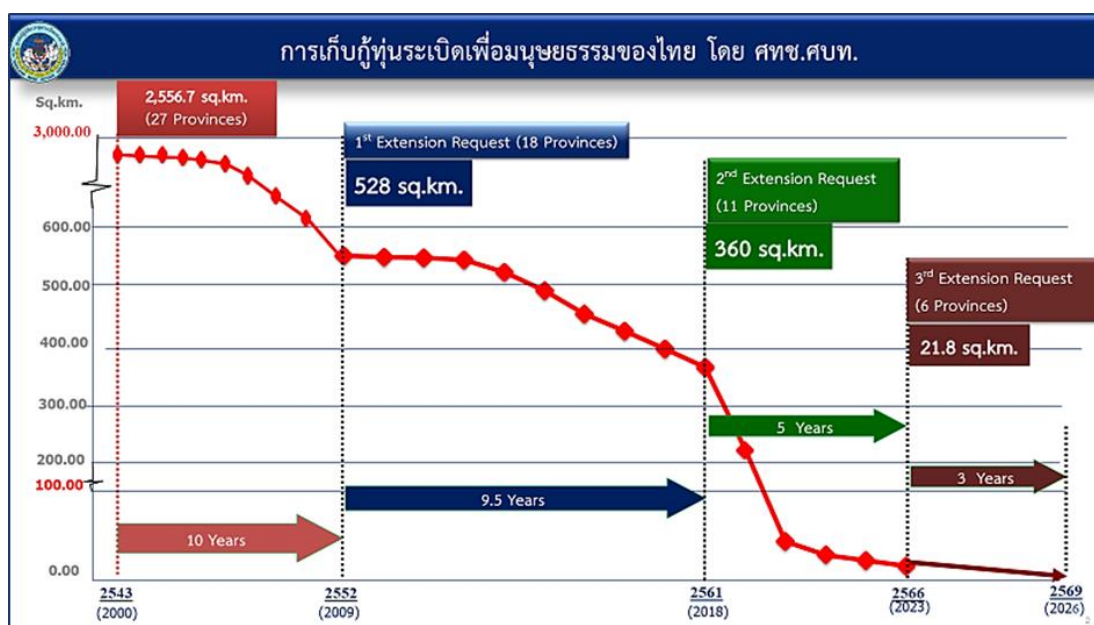
ตามพันธกรณีของอนุสัญญา ไทยต้องเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลภายในประเทศให้แล้วเสร็จภายใน 10 ปี หลังจากที่อนุสัญญา มีผลบังคับใช้ (ปี 2552) หากไม่แล้วเสร็จตามกำหนดระยะเวลาดังกล่าว สามารถร้องขอที่ประชุมรัฐภาคีหรือที่ประชุมทบทวนของอนุสัญญา เพื่อขยายระยะเวลาการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลออกไปอีกเป็นระยะเวลาไม่เกิน 10 ปี ต่อการขยายระยะเวลา 1 ครั้ง ทั้งนี้ เพื่อเร่งรัดการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลของรัฐภาคีอนุสัญญา ที่ประชุมทบทวนอนุสัญญา ครั้งที่ 4 เมื่อปี 2562 ได้รับรองแผนปฏิบัติการออสโล (Oslo Action Plan: OAP) ซึ่ง Action 23-24 ของแผนปฏิบัติการดังกล่าวกำหนดรายละเอียดของคำขอขยายระยะเวลา⁸ โดยอ้างอิงเอกสารซึ่งที่ประชุมรัฐภาคีอนุสัญญา ครั้งที่ 12 เมื่อปี 2555 รับรองเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพันธกรณีข้อ 5 (การเก็บกู้และทำลายทุ่นระเบิดสังหารบุคคล) ที่ระบุว่า ระยะเวลา 3-5 ปี เป็นระยะเวลาที่เหมาะสม

⁷ Article 7 database (1999-present) (<https://disarmament.unoda.org/anti-personnel-landmines-convention/article-7-reports/article-7-database/>).

⁸ รายละเอียด Oslo Action Plan (<https://www.osloreviewconference.org/fileadmin/APMBC-RC4/Fourth-Review-Conference/Oslo-action-plan-en.pdf>).

สำหรับการขยายระยะเวลาเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลเนื่องจากปัจจัยและตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาจเปลี่ยนแปลงได้หลังช่วงเวลาดังกล่าว⁹

บนพื้นฐานดังกล่าว รัฐบาลไทยได้ขอขยายระยะเวลาเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลแล้ว 3 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 ไทยขอขยายระยะเวลา 9 ปี 6 เดือน (1 พฤษภาคม 2552 ถึง 31 ตุลาคม 2561) ครั้งที่ 2 ไทยขอขยายระยะเวลาระยะเวลา 5 ปี (1 พฤศจิกายน 2561 ถึง 31 ตุลาคม 2566) และ ครั้งที่ 3 ไทยขอขยายระยะเวลาระยะเวลา 3 ปี (1 พฤศจิกายน 2566 ถึง 31 ตุลาคม 2569)

ภาพที่ 2 พัฒนาการและแผนการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล¹⁰

ในการนี้ ตั้งแต่ไทยเข้าเป็นรัฐภาคีสัญญาฯ เมื่อปี 2542 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2566 ไทยได้ดำเนินมาตรการต่าง ๆ และได้ปรับลดพื้นที่ปนเปื้อนทุ่นระเบิดสังหารบุคคลจากจำนวน 2,556.7 ตารางกิโลเมตร ใน 27 จังหวัด จนเหลือเพียง 21.78 ตารางกิโลเมตร ใน 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดสระแก้ว และจังหวัดตราด โดยพื้นที่ที่เหลือทั้งหมดเป็นพื้นที่ตามแนวชายแดน ไทย-กัมพูชา¹¹

⁹ รายละเอียด Reflections on the Article 5 Extensions Process (https://digitallibrary.un.org/record/737077/files/APLC_MSP.12_2012_4-EN.pdf).

¹⁰ เอกสารประชาสัมพันธ์การปฏิบัติการทุ่นระเบิดเพื่อมนุษยธรรมของประเทศไทยสำหรับการใช้ภายในศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ

¹¹ Thailand's Article 7 report 2024 (https://www.apminebanconvention.org/fileadmin/_APMBC-DOCUMENTS/Art7Reports/2024-Bangladesh-Art7Report-for2023.pdf).

การเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลที่เหลือในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา ให้แล้วเสร็จเป็นภารกิจที่เหลืออยู่เพียงหนึ่งเดียวภายใต้อนุสัญญาฯ ของไทย ซึ่งหากทำได้สำเร็จจะช่วยคืนพื้นที่ทำมาหากินให้กับประชาชนในพื้นที่และสามารถนำพื้นที่ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาประเทศต่อไป

อุปสรรคหลักที่ฝ่ายไทยเผชิญในการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา ได้แก่ (1) การเข้าถึงพื้นที่ปนเปื้อนทุ่นระเบิดสังหารบุคคล ซึ่งที่ผ่านมา (เดือนพฤศจิกายน 2563 ถึงเดือนมีนาคม 2565) กองกำลังทหารในท้องถิ่นของกัมพูชาได้เข้ามาขอให้หน่วยปฏิบัติการของไทย ยุติการปฏิบัติการ 34 ครั้ง ทำให้ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติตัดสินใจยกเลิกการปฏิบัติการในพื้นที่ตามแนวชายแดนและพื้นที่ที่มีการอ้างสิทธิ์ในดินแดนที่ทับซ้อนกันอยู่ และรอกการปักปันเขตแดน 14,313,869 ตารางเมตร และ (2) การขาดกลไกประสานงานอย่างเป็นทางการระหว่างฝ่ายไทยและฝ่ายกัมพูชาในการแปลผลการประชุมคณะกรรมการชายแดนทั่วไป (General Border Committee: GBC) ไทย-กัมพูชา ครั้งที่ 13 (21 มีนาคม 2561) ครั้งที่ 14 (13-14 กุมภาพันธ์ 2562) ครั้งที่ 15 (24-25 พฤศจิกายน 2565) ซึ่งสองฝ่ายสนับสนุนให้เดินหน้าเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล โดยระบุว่าปฏิบัติการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลทั้งหมดจะไม่ส่งผลกระทบต่อสิทธิของทั้งสองฝ่ายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นชายแดนทางบกระหว่างไทยกับกัมพูชารายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ¹²

ภาพที่ 3 ทหารกัมพูชาขอให้ฝ่ายไทยยุติปฏิบัติการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล¹³

ในการประชุมคณะกรรมการชายแดนทั่วไป (GBC) กัมพูชา-ไทย ครั้งที่ 16 (22 มีนาคม 2567) ซึ่ง พลเอก เตีย เขียวฮ่า รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกัมพูชา กับ

¹² Kingdom of Thailand's request for an extension of the deadline for completing the destruction of anti-personnel mines ปี 2565 (https://www.apminebanconvention.org/fileadmin/_APMBC-DOCUMENTS/Meetings/2022/20MSP-Thailand_Extension-Request.pdf).

¹³ ในเอกสารระบุว่า “have been requested to stop operations” จาก Kingdom of Thailand's request for an extension of the deadline for completing the destruction of anti-personnel mines ปี 2565 (https://www.apminebanconvention.org/fileadmin/_APMBC-DOCUMENTS/Meetings/2022/20MSP-Thailand-Extension-Request.pdf).

นายสุทิน คลังแสง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นประธานร่วม ได้มอบหมายให้ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติของไทยกับศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดกัมพูชาเดินทางมาหารือเกี่ยวกับทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา โดยระบุว่า ฝ่ายไทยสามารถดำเนินการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในเขตแดนของไทยได้ สำหรับพื้นที่ที่ยังไม่มีความชัดเจนเรื่องเขตแดนขอให้มีการหารือกันต่อไป

พร้อมกันนี้ ทั้งสองฝ่ายได้บรรลุฉันทามติให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมเสนอพื้นที่นำร่องเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลบริเวณจังหวัดสระแก้วของไทยกับจังหวัดบันเตียเมียนเจยของกัมพูชา และมอบหมายให้ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติของไทยกับศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดของกัมพูชาจัดตั้งกลไกร่วมซึ่งมีบทบาทและหน้าที่ที่ชัดเจนเพื่อทำการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลบริเวณชายแดน ไทย-กัมพูชา รวมถึงแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าว¹⁴ อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีความคืบหน้าในทั้งสองประเด็น¹⁵

ในมิติการเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำรัฐบาล ไทย-กัมพูชา มีพัฒนาการที่เอื้อต่อการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล เช่น เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2565 พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี (ขณะนั้น) กับนายฮุน เซน นายกรัฐมนตรีกัมพูชา (ขณะนั้น) ในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 40 และ 41 และการประชุมสุดยอดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้เห็นพ้องต้องกันที่จะร่วมมือกันขับเคลื่อนการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลบนพื้นฐานที่การดำเนินการดังกล่าวไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องเขตแดน

ต่อมา ในการหารือทวิภาคี เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2566 ที่กรุงเทพมหานคร กัมพูชา และในการหารือทวิภาคี เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2567 ที่กรุงเทพมหานคร นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี (ขณะนั้น) กับนายฮุน มาเนต นายกรัฐมนตรีกัมพูชา ได้เห็นพ้องร่วมกันที่จะผลักดันให้เกิดการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลตามพื้นที่ชายแดนของทั้งสองประเทศ เพื่อความปลอดภัยของประชาชนและปูทางไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจบริเวณชายแดน โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินการผ่านกลไก GBC นอกจากนี้ นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี (ขณะนั้น) ยังได้เสนอให้กัมพูชาพิจารณาเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมคณะกรรมการเขตแดนร่วม (Joint Boundary Commission: JBC) ไทย-กัมพูชา ในโอกาสแรกหลังจากว่างเว้นการประชุมมา 11 ปี¹⁶

ปัจจุบัน หลังจากการพ้นตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ นายเศรษฐา ทวีสิน ยังไม่มีพัฒนาการที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับการแปลงเจตนากรณีทางการเมืองข้างต้นเป็นแผนงานที่เป็นรูปธรรม

¹⁴ บันทึกผลการประชุมคณะกรรมการชายแดนทั่วไป (GBC) กัมพูชา-ไทย ครั้งที่ 16 ของกระทรวงการต่างประเทศ

¹⁵ บันทึกการหารือทวิภาคีระหว่างนายกรัฐมนตรีกับนายกรัฐมนตรีกัมพูชา วันที่ 28 กันยายน 2566 ของกระทรวงการต่างประเทศ

¹⁶ บันทึกการหารือทวิภาคีระหว่างนายกรัฐมนตรีกับนายกรัฐมนตรีกัมพูชา วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2567 ของกระทรวงการต่างประเทศ

1.2 การวิเคราะห์ความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ

เพื่อบรรลุเป้าหมายการปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ ของไทย ซึ่งเหลือเพียงการเก็บกู้ทุน ระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา โดยไทยมีเวลาถึงสิ้นสุดปี 2569 สำหรับการปฏิบัติภารกิจดังกล่าวให้แล้วเสร็จ ในกรณีนี้ กระทรวงการต่างประเทศในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบความสัมพันธ์ทวิภาคี ไทย-กัมพูชา ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการประชุมที่เกี่ยวข้อง เช่น การประชุมคณะกรรมการชายแดนทั่วไป (GBC) ไทย-กัมพูชา และการเป็นหน่วยงานประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยและฝ่ายเลขานุการของอนุสัญญาฯ ต้องสนับสนุนศูนย์ปฏิบัติการ ทุนระเบิดแห่งชาติ ในการเก็บกู้ทุนระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ตามแนวชายแดน ไทย-กัมพูชา โดยคำนึงว่า การเก็บกู้ทุนระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา ให้แล้วเสร็จ นอกจากความสำคัญเชิงสัญลักษณ์แล้ว ยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยและกัมพูชาด้วย

บทที่ 2

การวิเคราะห์ประเด็นปัญหาและผลการศึกษา

2.1 การกำหนดประเด็นศึกษา

เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาที่ระดับพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา ประเด็นที่รายงานนี้จะศึกษา ได้แก่ (1) พัฒนาการการแก้ปัญหาที่ระดับสังหารบุคคลของไทย (2) หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการแก้ปัญหาที่ระดับสังหารบุคคลของไทยกับกัมพูชา และ (3) ปัจจัยสนับสนุนและความท้าทายในการแก้ปัญหาที่ระดับสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา

2.2 การวิเคราะห์ประเด็นศึกษา

2.2.1 พัฒนาการการแก้ปัญหาที่ระดับสังหารบุคคลของไทยแบ่งออกเป็น 4 ช่วง¹⁷

1) ช่วงที่ 1 (ปี 2543-2552) เป็นช่วงเวลาที่การแก้ปัญหาที่ระดับสังหารบุคคลคืบหน้ามากที่สุด โดยสามารถปลดปล่อยพื้นที่ปนเปื้อนที่ระดับสังหารบุคคล 2,028 ตารางกิโลเมตร และเหลือพื้นที่ปนเปื้อนที่ระดับสังหารบุคคลในไทย 528 ตารางกิโลเมตร

ปัจจัยที่ช่วยการแก้ปัญหาที่ระดับสังหารบุคคลและการปลดปล่อยพื้นที่ต้องสงสัยว่ามีการปนเปื้อน คือ การสำรวจและการประเมินพื้นที่ปนเปื้อนที่ระดับสังหารบุคคลที่เกินความเป็นจริง อย่างไรก็ตาม โดยที่การใช้วิธีการแก้ปัญหาแบบดั้งเดิมสิ้นเปลืองและใช้เวลานาน ทำให้การแก้ปัญหาที่ระดับสังหารบุคคลไม่แล้วเสร็จ ศูนย์ปฏิบัติการที่ระดับแห่งชาติจึงได้เริ่มเปลี่ยนมาใช้วิธีการปลดปล่อยพื้นที่เพื่อระบุพื้นที่ปนเปื้อนที่ระดับสังหารบุคคลที่แท้จริง (Land Release: LR) ซึ่งเน้นการสำรวจที่ไม่ใช่ทางเทคนิค (Non-Technical Survey : NTS)¹⁸

การแก้ปัญหาที่ระดับสังหารบุคคล ช่วงที่ 1 มีปัจจัยท้าทาย ดังนี้

¹⁷ เอกสารขอขยายระยะเวลาแก้ปัญหาที่ระดับสังหารบุคคลตามพันธกรณีข้อ 5 ของอนุสัญญาห้ามทุ่นระเบิดสังหารบุคคลของประเทศไทย ปี 2565 (https://www.apminebanconvention.org/fileadmin/_APMBC-DOCUMENTS/Meetings/2022/20MSP-Thailand-Extension-Request.pdf).

¹⁸ รายละเอียดวิธีการ Land Release (<https://www.gichd.com/fileadmin/GICHD-resources/info-documents/guide-to-mine-action-2014/GICHD-guide-to-mine-action-2014-chapter-5-Land-release.pdf>).

(ก) ความท้าทายตามแนวชายแดน เนื่องจากพื้นที่ปนเปื้อนทุ่นระเบิดสังหารบุคคลที่เหลือจำนวนมากอยู่ตามแนวชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งอยู่ระหว่างรอการปักปันเขตแดน โดยเฉพาะพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา

(ข) อุปสรรคจากสภาพอากาศ สิ่งแวดล้อมและภูมิศาสตร์ทำให้การสำรวจตำแหน่งทุ่นระเบิดสังหารบุคคลล่าช้าและปฏิบัติการเก็บทุ่นระเบิดสังหารบุคคลยากขึ้น

(ค) งบประมาณและทรัพยากรที่จำกัดของศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ ทำให้การเก็บทุ่นระเบิดสังหารบุคคลล่าช้า นอกจากนี้ รัฐบาลยังนำทรัพยากรที่มีอยู่ไปรับมือสถานการณ์อื่นที่รัฐบาลให้ความสำคัญรวมถึงสถานการณ์ที่อยู่นอกเหนือความคาดหมาย เช่น การเกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ เมื่อปี 2554 เป็นต้น ซึ่งความไม่แน่นอนของงบประมาณไม่เป็นผลดีและไม่เอื้อต่อการเก็บทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในไทยในระยะยาว

(ง) สถานการณ์การเมืองภายในประเทศที่อ่อนไหว รวมถึงการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลและผู้นำประเทศค่อนข้างบ่อยทำให้เกิดความไม่มั่นคงและส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องของการดำเนินนโยบายการเก็บทุ่นระเบิดสังหารบุคคลของไทย

ภาพที่ 4 ภาพเปรียบเทียบระหว่างการเก็บทุ่นระเบิดแบบดั้งเดิมกับการเก็บทุ่นระเบิดแบบ Land Release)¹⁹

2) ช่วงที่ 2 (ปี 2552-2561) เป็นช่วงเวลาที่การเก็บทุ่นระเบิดสังหารบุคคลคืบหน้าท่ามกลางความท้าทายทางการเมือง โดยในช่วงนี้ พื้นที่ปนเปื้อนทุ่นระเบิดสังหารบุคคลลดลง 168 ตารางกิโลเมตร และเหลือพื้นที่ปนเปื้อนทุ่นระเบิดสังหารบุคคลประมาณ 360 ตารางกิโลเมตร

¹⁹ เอกสารประชาสัมพันธ์การปฏิบัติการทุ่นระเบิดเพื่อมนุษยธรรมของประเทศไทยสำหรับการใช้ภายในศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ

ประกอบด้วย พื้นที่ปนเปื้อนทุ่นระเบิดสังหารบุคคลตามแนวชายแดน ไทย-กัมพูชา 256.3 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ปนเปื้อนทุ่นระเบิดสังหารบุคคลตามแนวชายแดน ไทย-ลาว 69.6 ตารางกิโลเมตร และพื้นที่ปนเปื้อนทุ่นระเบิดสังหารบุคคลตามแนวชายแดน ไทย-เมียนมา 32.9 ตารางกิโลเมตร

ปัจจัยหลักที่ช่วยขับเคลื่อนการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพในช่วงนี้ คือ การใช้วิธีการ Land Release ซึ่งเน้นการสำรวจที่ไม่ใช่ทางเทคนิคซึ่งประหยัดค่าใช้จ่ายและกินเวลาน้อยควบคู่กับการส่งเสริมให้ชุมชนที่ได้รับผลกระทบและหน่วยงานราชการท้องถิ่นตั้งแต่ระดับจังหวัดจนถึงระดับตำบลสนับสนุนการสำรวจที่ไม่ใช่ทางเทคนิคด้วยการนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เช่น ตำแหน่งที่เคยมีการระเบิดหรือแหล่งที่เคยพบซากอาวุธมาบอกให้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทราบ ซึ่งมีส่วนช่วยยกระดับประสิทธิภาพปฏิบัติการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่

นอกจากนี้ เพื่อช่วยให้เข้าถึงพื้นที่ตามแนวชายแดน ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติได้ใช้กลไกการปรึกษาหารือเรื่องชายแดน ซึ่งรวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติของไทยและหน่วยงานที่รับผิดชอบหน้าที่ดังกล่าวของประเทศเพื่อนบ้าน โดยในกรณีกัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติได้พยายามสานความสัมพันธ์กับองค์การปฏิบัติการทุ่นระเบิดและช่วยเหลือผู้ประสบภัยกัมพูชา (Cambodian Mine Action and Victim Assistance Authority : CMAA) กับศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติกัมพูชา (Cambodian Mine Action Centre: CMAC) โดยเคยหารือกันอย่างไม่เป็นทางการถึงความเป็นไปได้ในการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลตามแนวชายแดน ไทย-กัมพูชา โดยฝ่ายไทยจะเน้นการดำเนินงานบริเวณจุดผ่านแดน อย่างไรก็ตาม ความไม่ชัดเจนของอำนาจการสั่งการและการไม่มีกลไกร่วม ไทย-กัมพูชา เรื่องการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล ทำให้เรื่องดังกล่าวไม่ค่อยมีความคืบหน้าเท่าไรนัก

ความท้าทายของปฏิบัติการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในช่วงนี้ ประกอบด้วย

(ก) สถานการณ์ทางการเมืองภายในของไทยที่เปราะบาง ทำให้รัฐบาลมองว่าปฏิบัติการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลถูกมองว่าไม่ได้เป็นปัญหาหลักที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน ทำให้งบประมาณและการสนับสนุนที่ควรได้รับตามแผนงานถูกปรับลดลง

(ข) บรรยากาศการเมืองที่ไม่เอื้อต่อการขับเคลื่อนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงพื้นที่ปนเปื้อนทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ตามแนวชายแดน โดยเฉพาะพื้นที่ทับซ้อนบริเวณชายแดน ไทย-กัมพูชา ซึ่งเจ้าหน้าที่ไทยถูกกองกำลังทหารกัมพูชาบกรวนและกีดกันไม่ให้เข้าถึงพื้นที่ปนเปื้อนระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ไทยซึ่งอยู่ติดกับชายแดน ไทย-กัมพูชา ในหลายโอกาส

3) ช่วงที่ 3 (ปี 2561-2566) เป็นช่วงเวลาการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลที่ทำทายนี เนื่องจากพื้นที่ปนเปื้อนทุ่นระเบิดสังหารบุคคลส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา กับพื้นที่ชายแดน ไทย-เมียนมา โดยศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล 168

ตารางกิโลเมตร และเหลือพื้นที่ปนเปื้อนทุ่นระเบิดสังหารบุคคล 21.78 ตารางกิโลเมตร ซึ่งพื้นที่ทั้งหมดเป็นพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา

หลักการที่ไทยใช้ในการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ปนเปื้อนคือการดำเนินการในพื้นที่ของไทยและในกรณีที่ประสบปัญหาในพื้นที่ หน่วยปฏิบัติการทุ่นระเบิดด้านมนุษยธรรมของฝ่ายไทยจะขอให้เจ้าหน้าที่ทหารของประเทศเพื่อนบ้านที่เข้ามาขอให้หน่วยปฏิบัติการของฝ่ายไทยยุติปฏิบัติการบันทึกข้อมูลและค่าพิกัดของบริเวณดังกล่าวโดยละเอียด และรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และพยายามใช้กลไกและกรอบการหารือระดับผู้ปฏิบัติหรือระหว่างหน่วยความมั่นคงในท้องถิ่นหรือเพื่อหาทางออก แนวทางดังกล่าวค่อนข้างมีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาที่ฝ่ายเมียนมาแต่ใช้ไม่ค่อยได้ผลกับฝ่ายกัมพูชา

เพื่อขับเคลื่อนความร่วมมือการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2563 ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติกับศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดกัมพูชา ได้เริ่มโครงการนำร่องความร่วมมือการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา (บ้านหนองเอี่ยน จังหวัดสระแก้ว-สตึงบพ จังหวัดบันเตียเมียนเจย) โดยให้หน่วยงานทั้งสองดำเนินการในพื้นที่ของตน และให้ทั้งสองหน่วยงานกำหนดเส้นสมมุติขึ้นมาเพื่อใช้เป็นแนวแบ่งความรับผิดชอบในการเก็บกู้ ซึ่งในทางปฏิบัติไม่มีผลกระทบต่อเส้นเขตแดนทางบกภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ นอกจากนี้ ให้ทั้งสองหน่วยงานเริ่มดำเนินการเก็บกู้พร้อมกัน แต่ไม่ต้องเสร็จภารกิจพร้อมกัน สำหรับการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานร่วมกัน (SOPs) ควรกำหนดเท่าที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานเท่านั้น เพื่อให้แต่ละฝ่ายมีเสรีในการปฏิบัติงานมากที่สุด โดยมีชุดควบคุมและประสานงานร่วมกัน

การที่โครงการนำร่องฯ เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 และในช่วงเวลาดังกล่าวโครงสร้างการบริหารศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดกัมพูชาเกิดการเปลี่ยนแปลงทำให้บทเรียนต่าง ๆ ที่ได้จากโครงการนำร่องฯ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยปฏิบัติการทั้งฝ่ายไทยและฝ่ายกัมพูชา ประสบการณ์การสำรวจพื้นที่เพื่อกำหนดตำแหน่งทุ่นระเบิดสังหารบุคคล การเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล รวมถึงการยืนยันว่าพื้นที่ดังกล่าวปลอดทุ่นระเบิดสังหารบุคคลไม่ถูกนำไปขยายผล

4) ช่วงที่ 4 (2566-ปัจจุบัน) ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติจะส่งเสริมความร่วมมือการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลกับกัมพูชาในพื้นที่ที่เหลือ ตามแนวทางและประเด็นสำคัญสำหรับการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติงานการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล 3 ปี (2567-2569) ซึ่งให้ความสำคัญกับการใช้ประโยชน์จากกลไกความร่วมมือทวิภาคีที่มีอยู่แล้วในทุกระดับขับเคลื่อนความร่วมมือเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลกับกัมพูชาในพื้นที่ปนเปื้อนทุ่นระเบิดสังหารบุคคลที่เหลือ 21.78 ตารางกิโลเมตร โดยแบ่งลำดับการปฏิบัติการ ดังนี้

(ก) ลำดับที่ 1 หน่วยประสานงานชายแดน ไทย-กัมพูชา ประสานงานขึ้นต้นเพื่อเข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง โดยพยายามแสวงหาความยินยอมในระดับหน่วยงานท้องถิ่นของทั้งสองฝ่าย

(ข) ลำดับที่ 2 กองกำลังป้องกันชายแดนทั้งสองฝ่าย จัดการประชุมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค (Regional Border Committee : RBC) ไทย-กัมพูชา เพื่อหารือแนวทางร่วมในการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาทุ่นระเบิดสังหารบุคคล โดยไม่ส่งผลกระทบต่อประเด็นเขตแดนระหว่างประเทศ

(ค) ลำดับที่ 3 กระทรวงกลาโหมของทั้งสองประเทศ จัดการประชุมคณะกรรมการชายแดนทั่วไป (GBC) ไทย-กัมพูชา โดยพยายามร่วมกันกำหนดโครงการนำร่อง ความร่วมมือการแก้ปัญหาทุ่นระเบิดตามแนวชายแดนระหว่างทั้งสองประเทศ ซึ่งการประชุมคณะกรรมการชายแดนทั่วไป (GBC) กัมพูชา-ไทย ครั้งที่ 16 (22 มีนาคม 2567) เห็นพ้องต้องกัน ให้ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติของไทยกับศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดกัมพูชา ร่วมกันเสนอและร่วมกันขับเคลื่อนภายในปี 2567 เพื่อนำบทเรียนที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

(ง) ลำดับที่ 4 กระทรวงการต่างประเทศของทั้งสองประเทศจัดการประชุมคณะกรรมการความร่วมมือทวิภาคี (Joint Commission for Bilateral Cooperation : JC) โดยเน้นการแก้ปัญหาพื้นที่อ้างสิทธิ์ของทั้งสองประเทศ

(จ) ลำดับที่ 5 กระทรวงการต่างประเทศของทั้งสองประเทศจัดการประชุมคณะกรรมการเขตแดนร่วม (Joint Boundary Commission : JBC) ไทย-กัมพูชา เพื่อสนับสนุนการปักปันเขตแดนระหว่างกันให้แล้วเสร็จในส่วนที่ทำได้ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของทั้งสองฝ่ายแก้ปัญหาทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ที่ปักปันเขตแดนแล้วเสร็จ

2.2.2 หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการแก้ปัญหาทุ่นระเบิดสังหารบุคคลของไทยกับกัมพูชา

1) สำหรับไทย ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ (ศทช. Thailand Mine action Center : TMAC) เป็นหน่วยงานหลักสำหรับการขับเคลื่อนภารกิจแก้ปัญหาทุ่นระเบิดสังหารบุคคลของไทย และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกองบัญชาการกองทัพไทย และปฏิบัติหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการปฏิบัติการกิจกรรมแก้ปัญหาทุ่นระเบิดเชิงมนุษยธรรม (humanitarian demining)²⁰

ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ เป็นหน่วยงานปฏิบัติการเฉพาะกิจ ในระดับส่วนกลาง ประกอบด้วย ส่วนบัญชาการ (รับผิดชอบงบประมาณและการเงิน) ส่วนนโยบายและแผน ส่วนประสานการปฏิบัติและประเมินผล ส่วนกิจการพิเศษ ส่วนธุรการและสนับสนุน และ

²⁰ ประวัติการก่อตั้งและรายละเอียดศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ (<https://tmac.rtarf.mi.th/tmac/index.php/th/2019-03-05-09-30-00>).

ห้องปฏิบัติการฐานข้อมูล ในเชิงปฏิบัติ แบ่งออกเป็น 4 หน่วยงาน ได้แก่ (ก) หน่วยปฏิบัติการทุ่นระเบิดด้านมนุษยธรรมที่ 1 (นปท.1) รับผิดชอบจังหวัดสระแก้ว (ข) หน่วยปฏิบัติการทุ่นระเบิดด้านมนุษยธรรมที่ 2 (นปท.2) รับผิดชอบจังหวัดตราด (ค) หน่วยปฏิบัติการทุ่นระเบิดด้านมนุษยธรรมที่ 3 (นปท.3) รับผิดชอบจังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดสุรินทร์ โดยมีหน่วยเก็บกู้ทุ่นระเบิดเพื่อมนุษยธรรมศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ (นปท.ศทช.ศบท.) องค์การความช่วยเหลือแห่งประชาชาชนชาวอเมริกัน (NPA) และสมาคมผู้เก็บกู้ทุ่นระเบิดพลเรือนไทย (Thai Civilian Deminer Association : TDA) สนับสนุนการดำเนินงาน และ (ง) หน่วยปฏิบัติการทุ่นระเบิดด้านมนุษยธรรมที่ 4 (นปท.4) สนับสนุนการทำงานของหน่วยปฏิบัติการทุ่นระเบิดด้านมนุษยธรรมหน่วยอื่น ๆ และโครงการความร่วมมือการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารในพื้นที่ชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน

แม้ว่าศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติมีความพร้อมที่จะเข้าไปปฏิบัติการในพื้นที่ปนเปื้อนทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา แต่ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติยังมีความท้าทายหลายประการ ได้แก่ (1) การที่ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติอยู่ในตำแหน่งเพียง 2-3 ปี ทำให้ยากที่จะพัฒนาความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งกับผู้บริหารศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดกัมพูชา และผู้นำอื่นที่เกี่ยวข้องที่อยู่ในตำแหน่งเป็นเวลานาน (2) การที่ระดับผู้บริหารของศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติมักจะไม่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในประเด็นการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล ซึ่งแตกต่างกับผู้บริหารของศูนย์ทุ่นระเบิดกัมพูชาที่เติบโตขึ้นจากตำแหน่งภายในศูนย์ทุ่นระเบิดกัมพูชา ทำให้ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติมีความเสียเปรียบในการหารือเชิงเทคนิคกับฝ่ายกัมพูชา และ (3) การสื่อสารอย่างเป็นทางการระหว่างหน่วยงานทหารที่ปฏิบัติหน้าที่เก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล ยังใช้ภาษาไทยและภาษาเขมรเป็นหลักและไม่มีแปลเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งไม่เอื้อต่อการที่กระทรวงการต่างประเทศ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงพนมเปญ หรือคณะผู้แทนถาวร ณ นครเจนีวา จะติดตามความคืบหน้าในประเด็นต่าง ๆ จากฝ่ายกัมพูชา และฝ่ายเลขาธิการอนุสัญญาฯ

2) สำหรับกัมพูชา หน่วยงานหลักที่ขับเคลื่อนการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล ประกอบด้วย 2 หน่วยงาน ได้แก่

(ก) ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดกัมพูชา (Cambodian Mine Action Centre : CMAC)²¹ เป็นองค์การมหาชน รับผิดชอบการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลที่หลงเหลือและยังไม่ระเบิด การจัดการข้อมูลการสำรวจและการระบุตำแหน่งของพื้นที่ปนเปื้อนทุ่นระเบิดสังหารบุคคล การให้ความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงและภัยจากทุ่นระเบิดสังหารบุคคล รวมถึงมาตรการลดความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง และการฝึกอบรมและการพัฒนาโครงการต่าง ๆ รวมถึงการสร้างความรู้ความตระหนักรู้เกี่ยวกับ

²¹ CMAC History (<https://cmac.gov.kh/cmac-history/>).

ความเสี่ยงและภัยจากทุ่นระเบิดสังหารบุคคล เมื่อปี 2563 มีการปรับโครงสร้างการบริหารศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดกัมพูชา โดยในเชิงการบริหารกลายเป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของสภาปกครอง (Governing Council) กับองค์การปฏิบัติการทุ่นระเบิดและช่วยเหลือผู้ประสบภัยแห่งกัมพูชา (Cambodian Mine Action and Victim Assistance Authority : CMAA)

(ข) องค์การปฏิบัติการทุ่นระเบิดและช่วยเหลือผู้ประสบภัยแห่งกัมพูชา (Cambodian Mine Action and Victim Assistance Authority : CMAA)²² รับผิดชอบการกำกับการดูแลและการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล โดยขึ้นตรงกับนายกรัฐมนตรีกัมพูชา นอกจากนี้ CMAA ยังรับผิดชอบการยกเว้นนโยบายและยุทธศาสตร์การเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล เช่น ยุทธศาสตร์การเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลระดับชาติ ปี ค.ศ. 2010-2019 รวมถึงจัดอันดับความสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ

ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดกัมพูชา เป็นหุ้นส่วนหลักสำหรับศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ และทั้งสองหน่วยงานได้ประสานงานเรื่องการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ตามแนวชายแดน ไทย-กัมพูชา มาโดยตลอด และในอดีตศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติเคยให้ความช่วยเหลือในรูปแบบการฝึกอบรมบุคลากรและการมอบอุปกรณ์การเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล ทำให้ทั้งสองหน่วยมีการไปมาหาสู่และความสัมพันธ์ที่ค่อนข้างดีระหว่างกัน

ในการปฏิบัติหน้าที่ ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดกัมพูชาไม่ได้มีอำนาจตัดสินใจอย่างเต็มที่ เนื่องจากนโยบาย แผนงาน และยุทธศาสตร์การเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลระดับชาติ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ชายแดนกัมพูชาขึ้นกับองค์การปฏิบัติการทุ่นระเบิดและช่วยเหลือผู้ประสบภัยแห่งกัมพูชาและกองทัพกัมพูชา

2.2.3 สรุปตัวแปรสำคัญในการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา

1) บรรยากาศทางการเมืองที่เอื้อต่อการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล บรรยากาศทางการเมืองระหว่างประเทศและการเมืองภายในประเทศเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้รวดเร็วและยากที่จะคาดการณ์ได้ล่วงหน้า บวกกับความไม่ไว้วางใจกันและกันที่มีอยู่เดิม ตัวแปรเหล่านี้ล้วนมีความสำคัญกับการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลที่คืบหน้าอย่างเป็นรูปธรรม

2) การจัดลำดับความสำคัญพื้นที่การเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล ฝ่ายไทยกำหนดให้การเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา เป็นพื้นที่สุดท้ายของการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลของไทย เนื่องด้วยขนาดของพื้นที่ปนเปื้อน ความซับซ้อนของสภาพภูมิศาสตร์

²² Brief of CMAA (<https://www.cmaa.gov.kh/background>).

สถานะการอ้างสิทธิ์ทับซ้อน รวมถึงประวัติศาสตร์ความขัดแย้งระหว่างกัน²³ เช่นเดียวกัน ฝ่ายกัมพูชา ก็กำหนดให้การเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา อยู่ในลำดับท้ายเช่นกัน และให้ความสำคัญกับการสำรวจและลดพื้นที่ปนเปื้อนทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ที่ไม่ติดชายแดนก่อน (อยู่ห่างชายแดนมากกว่า 7 กิโลเมตรขึ้นไป)²⁴ นอกจากนี้ ฝ่ายไทยมีมูลเหตุให้เชื่อได้ว่า ฝ่ายกัมพูชาไม่ไว้วางใจฝ่ายไทย ซึ่งมีนัยสำคัญต่อการขับเคลื่อนการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล²⁵

3) กลไกความร่วมมือ ไทย-กัมพูชา ที่รับผิดชอบการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล ไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ แม้ว่าในช่วงที่ผ่านมาได้มีการหยิบยกประเด็นดังกล่าวในการประชุม คณะกรรมการชายแดนทั่วไป (GBC) ไทย-กัมพูชา หลายครั้ง และมีผลสรุปให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของฝ่ายไทยและฝ่ายกัมพูชาร่วมมือกันขับเคลื่อนประเด็นดังกล่าว²⁶ แต่ก็ไม่ได้มีการดำเนินการอย่างจริงจัง เพื่อแปลงเจตนาารมณ์ทางการเมืองของผู้นำของทั้งไทยและกัมพูชาลงไปสู่การปฏิบัติในระดับท้องถิ่น

4) ความพร้อมเชิงงบประมาณ อุปกรณ์ และบุคลากร ความไม่แน่นอนของแหล่งงบประมาณ อุปกรณ์ที่เหมาะสม และบุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรม เป็นตัวแปรสำคัญที่เป็นอุปสรรคของการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล ปัจจุบันแม้ว่าฝ่ายไทยได้รับการสนับสนุนที่พอเพียงในเชิงงบประมาณ และบุคลากรที่ผ่านการฝึกอบรมที่เหมาะสม แต่ยังคงขาดอุปกรณ์ที่ทันสมัยที่จะช่วยในภารกิจสำรวจกำหนดตำแหน่งและการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล ในขณะที่ฝ่ายกัมพูชายังขาดความพร้อมทั้งในด้านงบประมาณ อุปกรณ์ และบุคลากร ทั้งนี้ กัมพูชาได้พยายามขอประเทศที่พัฒนาแล้วให้เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนกัมพูชาทางการเงินและอุปกรณ์ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่เก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลได้อย่างต่อเนื่อง

²³ จากสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ พันเอก สุกิตย์ เข้มทิศ ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ กองบัญชาการกองทัพไทย เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2567

²⁴ เอกสารแผนงานเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลตามพันธกรณีข้อ 5 ฉบับปรับปรุงสำหรับช่วงปี 2566-2568 (https://www.apminebanconvention.org/fileadmin/_APMBC-DOCUMENTS/Meetings/2023/21MSP-Cambodia-Art5-Revised-Work-Plan.pdf).

²⁵ จากสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ พันเอก สุกิตย์ เข้มทิศ ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ กองบัญชาการกองทัพไทย เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2567

²⁶ ตั้งแต่การประชุมคณะกรรมการชายแดนทั่วไป (GBC) ไทย-กัมพูชา ครั้งที่ 12-15

2.2.4 ความคืบหน้า โอกาส อุปสรรคและความท้าทายในการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลของไทยตั้งแต่การเข้าเป็นรัฐภาคีอนุสัญญาฯ และการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา

สรุปเป็นตารางได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 ความคืบหน้า โอกาส อุปสรรคและความท้าทายในการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลของไทยตั้งแต่การเข้าเป็นรัฐภาคีอนุสัญญาฯ และการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา

ความคืบหน้ากับโอกาส	อุปสรรคและความท้าทาย
ในการปฏิบัติตามพันธกรณีอนุสัญญาฯ ไทยเหลือเพียงการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา 21.78 ตารางกิโลเมตร	ความคืบหน้าการปักปันเขตแดน ไทย-กัมพูชา
บรรยากาศทางการเมืองที่ดีและเจตนารมณ์ร่วมของผู้นำ ไทย-กัมพูชา ที่สนับสนุนการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลที่สอดคล้องกัน	ความไม่ไว้วางใจหน่วยงานฝ่ายไทย โดยเฉพาะระหว่างหน่วยงานทหารของฝั่งกัมพูชา
โครงสร้างศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติและงบประมาณที่พอเพียงสำหรับการปฏิบัติหน้าที่	การที่ กัมพูชามีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลมากกว่าหนึ่งหน่วยงานทำให้เกิดช่องว่างในการประสานงานกับศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติของไทย
ความร่วมมือกับต่างประเทศในการสำรวจและเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลและการก้าวไปสู่การเป็นผู้ให้ความรู้และความช่วยเหลือเกี่ยวกับการปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล	การสื่อสารระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา ใช้ภาษาไทยกับภาษาเขมรเป็นหลักซึ่งไม่เอื้อต่อการที่จะหยิบยกประเด็นดังกล่าวในเวทีระหว่างประเทศ
ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ประชาชนได้จากการปรับลดพื้นที่ปนเปื้อนทุ่นระเบิดสังหารบุคคล	การที่ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติอยู่ในตำแหน่งค่อนข้างสั้นไม่เอื้อต่อการพัฒนาความสัมพันธ์กับผู้ อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดกัมพูชา
การไหลทะลักความร่วมมือทวิภาคี ไทย-กัมพูชา ที่มีอยู่สนับสนุนการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา	อุปสรรคจากสภาพอากาศ สิ่งแวดล้อมและภูมิศาสตร์ซึ่งทำให้การสำรวจตำแหน่งทุ่นระเบิดสังหารบุคคลล่าช้าและเพิ่มความยากให้กับ

ความคืบหน้ากับโอกาส	อุปสรรคและความท้าทาย
	ปฏิบัติการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล
การร่วมเสนอซื้อพื้นที่โครงการความร่วมมือ นำร่องกับกลไกร่วมสำหรับการขับเคลื่อนความร่วมมือเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล ไทย-กัมพูชา	สถานการณ์การเมืองภายในประเทศที่อ่อนไหว รวมถึงการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลและผู้นำประเทศค่อนข้างบ่อย
ความชัดเจนของหน่วยงานรับผิดชอบภารกิจการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา	
การใช้วิธีการ Land Release ซึ่งเน้นการสำรวจที่ไม่ใช่ทางเทคนิคและการส่งเสริมให้ชุมชนที่ได้รับผลกระทบทำให้การลดพื้นที่ปนเปื้อนทุ่นระเบิดสังหารบุคคลมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	
การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติของไทยและหน่วยงานที่รับผิดชอบหน้าที่ดังกล่าวของประเทศเพื่อนบ้าน สร้างความเข้าใจและช่วยให้ทั้งสองฝ่ายบริหารจัดการความคาดหวังจากการปฏิบัติการกิจเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลของอีกฝ่ายได้ดีขึ้น	

2.3 สรุปผลการศึกษา

การที่ไทยจะสามารถบรรลุเป้าหมายการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา ภายในปี 2569 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของการขยายระยะเวลาการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลของไทยน่าจะเป็นไปได้ยาก เนื่องจากปัจจัยสำคัญ ดังนี้

- 1) ความคืบหน้าของการปักปันเขตแดน ไทย-กัมพูชา ยังเป็นประเด็นที่ซับซ้อน เพราะพื้นที่ที่รื้อการเก็บกู้เกี่ยวข้องกับปัญหาเส้นเขตแดนทางบกที่ยังรอการปักปัน
- 2) การจัดลำดับความสำคัญของการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลของกัมพูชาที่เน้นการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ที่ไม่ติดกับชายแดนก่อน ไม่เอื้อต่อการผลักดันให้เกิดการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลตามแนวชายแดน ไทย-กัมพูชา
- 3) การไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจนและการไม่มีกลไกร่วมที่มีอำนาจหน้าที่ชัดเจนในการขับเคลื่อนการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา
- 4) หน่วยงานทหารของทั้งสองฝ่ายยังมีความระแวงซึ่งกันและกัน

บทที่ 3

ข้อเสนอ

3.1 ข้อเสนอเชิงนโยบาย

กระทรวงการต่างประเทศมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ดีกับต่างประเทศ โดยเฉพาะกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยยึดถือเอาผลประโยชน์ของไทยโดยรวมเป็นที่ตั้ง ในการนี้ ความสำเร็จของการแก้ปัญหาทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา จึงเป็นการรักษาผลประโยชน์ของไทยด้วย ดังนั้น เพื่อรักษาพลวัตของการแก้ปัญหาทุ่นระเบิดสังหารบุคคล รัฐบาลไทยควรพิจารณากำหนดนโยบาย ดังนี้

3.1.1 กระทรวงการต่างประเทศและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องของคงความสำคัญของประเด็นนี้ในทุกวาระและทุกระดับ เนื่องจากความสำเร็จของการแก้ปัญหาทุ่นระเบิดสังหารบุคคลจะสร้างผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ การค้า และการพัฒนาไปสู่พื้นที่ตามแนวชายแดน ไทย-กัมพูชา

3.1.2 กระทรวงการต่างประเทศและศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ แสวงหาความร่วมมือกับต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่ให้ความช่วยเหลือกัมพูชาในด้านการแก้ปัญหาทุ่นระเบิดสังหารบุคคล เช่น ญี่ปุ่น เยอรมนี สหรัฐอเมริกา รวมถึงภาคประชาสังคม เพื่อพัฒนาความร่วมมือในลักษณะไตรภาคีเพื่อแก้ปัญหาทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ตามแนวชายแดน ไทย-กัมพูชา

3.2 ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ

เพื่อรักษาพลวัตเรื่องการแก้ปัญหาทุ่นระเบิดสังหารบุคคลและเตรียมความพร้อมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถเริ่มต้นการแก้ปัญหาทุ่นระเบิดสังหารบุคคลได้เมื่อเงื่อนไขทางการเมืองและเงื่อนไขเชิงปฏิบัติพร้อม ประเด็นที่รัฐบาลไทยอาจพิจารณาให้ความสำคัญและดำเนินการต่อไป ได้แก่

1) การเพิ่มการแสดงออกถึงเจตนารมณ์ร่วมในการแก้ปัญหาทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในเวทีและโอกาสที่เหมาะสม เช่น ผู้แทนรัฐบาลไทยและผู้แทนรัฐบาลกัมพูชาร่วมกันย้ำถึงเจตนารมณ์ร่วมในการบรรลุเป้าหมายการแก้ปัญหาทุ่นระเบิดสังหารบุคคลร่วมกัน ในการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาฯ

2) การเร่งรัดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของทั้งสองฝ่ายร่วมกันกำหนดพื้นที่โครงการนำร่องความร่วมมือการแก้ปัญหาทุ่นระเบิดตามแนวชายแดนระหว่างทั้งสองประเทศ พร้อมกับการพัฒนากลไกร่วมสำหรับการขับเคลื่อนความร่วมมือแก้ปัญหาทุ่นระเบิดสังหารบุคคล ไทย-กัมพูชา

3) การสนับสนุนการแลกเปลี่ยนการเยือนและการประชุมระหว่างผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดของทั้งสองประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสานท่าทีเกี่ยวกับการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลของทั้งสองฝ่าย และสนับสนุนการทำงานของกลไกความร่วมมือต่าง ๆ เช่น การประชุมคณะกรรมการชายแดนทั่วไป (GBC) ไทย-กัมพูชา ซึ่งจะช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและช่วยวางพื้นฐานให้การเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา ในอนาคต

4) การสื่อสารระหว่างศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติกับศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดกัมพูชา ควรมีการบันทึกเป็นภาษาอังกฤษด้วย เพื่อกระทรวงการต่างประเทศและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ประโยชน์ในการติดตามพัฒนาการที่เกี่ยวข้องได้

5) กระแสสนับสนุนการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ที่มีความสำคัญ กระทรวงการต่างประเทศ ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ หน่วยงานในพื้นที่ และภาคประชาสังคม ควรหารือร่วมกันเกี่ยวกับข้อริเริ่มต่าง ๆ เพื่อสร้างกระแสการสนับสนุนการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ โดยโยงประเด็นดังกล่าวเข้ากับการยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนและการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ โดยอาศัยชุดข้อมูลและเอกสารประชาสัมพันธ์ข้อเท็จจริงที่เข้าใจง่าย เพื่อสื่อสารประโยชน์และพัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล ไทย-กัมพูชา รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล โดยเฉพาะกลุ่มสตรี ในการรณรงค์สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับภัยจากทุ่นระเบิดสังหารบุคคลและใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ได้รับจากประชาชนในการดำเนินการ Land Release

6) กระทรวงการต่างประเทศกับศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ ควรศึกษาความเป็นไปได้ของการร่วมพัฒนาความร่วมมือไตรภาคีกับหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา เช่น ญี่ปุ่น สวิตเซอร์แลนด์ เยอรมนี นอร์เวย์ แคนาดา และหน่วยงานภาคประชาสังคม เพื่อขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณบุคคล อุปกรณ์ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา

ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในกรณีการเก็บกู้ทุ่นระเบิดในพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา สามารถสรุปเป็นตาราง ดังนี้

ตารางที่ 2 ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติกรณีการแก้ปัญหาทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา

วัตถุประสงค์และกิจกรรม	หน่วยงานรับผิดชอบ
การแสดงเจตนารมณ์ร่วมในการแก้ปัญหาทุ่นระเบิดสังหารบุคคล	
การใช้ประโยชน์การแลกเปลี่ยนการเยือนทวิภาคีและการประชุมระหว่างประเทศในกรอบต่าง ๆ ในทุกระดับ เช่น การประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาฯ เพื่อแสดงออกและย้ำเจตนารมณ์ร่วมที่จะร่วมกันแก้ปัญหาทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชาให้แล้วเสร็จในโอกาสแรก	<u>รับผิดชอบหลัก</u> กระทรวงการต่างประเทศ <u>รับผิดชอบรอง</u> ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ
การขับเคลื่อนการแก้ปัญหาทุ่นระเบิดสังหารบุคคล	
สนับสนุนให้ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติร่วมกับศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดกัมพูชาหาข้อสรุปโครงการนำร่องความร่วมมือการแก้ปัญหาทุ่นระเบิดตามแนวชายแดน ไทย-กัมพูชาและกลไกร่วมขับเคลื่อนความร่วมมือการแก้ปัญหาทุ่นระเบิดสังหารบุคคล ไทย-กัมพูชา ในโอกาสแรกพร้อมนำบทเรียนที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่อื่น ๆ	<u>รับผิดชอบหลัก</u> ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ <u>รับผิดชอบรอง</u> กระทรวงการต่างประเทศ
สนับสนุนการแลกเปลี่ยนการเยือนและการประชุมระหว่างผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดของทั้งสองประเทศ เพื่อประสานท่าทีเกี่ยวกับการแก้ปัญหาทุ่นระเบิดสังหารบุคคลของทั้งสองฝ่ายและสนับสนุนการทำงานของกลไกความร่วมมือต่าง ๆ เช่น การประชุมคณะกรรมการชายแดนทั่วไป (GBC) ไทย-กัมพูชา ซึ่งจะช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเป็นการวางพื้นฐานให้การแก้ปัญหาทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชาในอนาคต	<u>รับผิดชอบหลัก</u> ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ <u>รับผิดชอบรอง</u> กระทรวงการต่างประเทศ
สร้างกระแสสนับสนุนการแก้ปัญหาทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ โดยโยงประเด็นดังกล่าวเข้ากับการยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนและการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ โดยอาศัยชุดข้อมูลและเอกสารประชาสัมพันธ์ข้อเท็จจริงที่เข้าใจง่ายเพื่อสื่อสารประโยชน์และพัฒนากิจการที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาทุ่นระเบิดสังหารบุคคล ไทย-กัมพูชา	<u>รับผิดชอบหลัก</u> ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ <u>รับผิดชอบรอง</u> กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม

วัตถุประสงค์และกิจกรรม	หน่วยงานรับผิดชอบ
ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล โดยเฉพาะกลุ่มสตรีในการรณรงค์สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับภัยจากทุ่นระเบิดสังหารบุคคลและใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ได้รับจากประชาชนในการดำเนินการ Land Release	<u>รับผิดชอบหลัก</u> ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ <u>รับผิดชอบรอง</u> กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม
สนับสนุนให้มีการบันทึกการสื่อสารระหว่างศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติกับศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดกัมพูชาเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อให้กระทรวงการต่างประเทศและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ประโยชน์ในการติดตามพัฒนาการที่เกี่ยวข้อง	<u>รับผิดชอบหลัก</u> ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ <u>รับผิดชอบรอง</u> กระทรวงการต่างประเทศ
ของการรวมพัฒนาความร่วมมือไตรภาคีกับหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา เช่น ญี่ปุ่น สวิตเซอร์แลนด์ เยอรมนี นอร์เวย์ แคนาดา และหน่วยงานภาคประชาสังคม เช่น องค์การความช่วยเหลือแห่งประชาชนชาวนอร์เวย์ (NPA) และ Geneva International Centre for Humanitarian Demining (GICHD) เพื่อขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณ บุคคล อุปกรณ์ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา	<u>รับผิดชอบหลัก</u> กระทรวงการต่างประเทศ ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- สำนักงานคณะกรรมการเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. มติคณะรัฐมนตรี ที่ 151/2541. 2541
- ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ. เอกสารแนะนำศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ. 2555.
- ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ. เอกสารประชาสัมพันธ์การปฏิบัติการทุ่นระเบิดเพื่อมนุษยธรรม
ของประเทศไทยสำหรับการใช้ภายในศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ. 2567.
- ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ. ประวัติการก่อตั้งและรายละเอียดศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิด
แห่งชาติ. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <https://tmac.rtarf.mi.th/tmac/index.php/th/2019-03-05-09-30-00>.

เอกสารราชการกระทรวงการต่างประเทศ

- กรมเอเชียตะวันออก. บันทึกผลการประชุมคณะกรรมการชายแดนทั่วไป (GBC) กัมพูชา-ไทย ครั้งที่ 16.
กรมเอเชียตะวันออก. บันทึกการหารือทวิภาคีระหว่างนายกรัฐมนตรีกับนายกรัฐมนตรีกัมพูชา.
28 กันยายน 2566.
- กรมเอเชียตะวันออก. บันทึกการหารือทวิภาคีระหว่างนายกรัฐมนตรีกับนายกรัฐมนตรีกัมพูชา.
7 กุมภาพันธ์ 2567

การสัมภาษณ์

- พันเอก สุกิตย์ เข้มทิต. ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ กองบัญชาการกองทัพไทย.
สัมภาษณ์, 16 สิงหาคม 2567

ภาษาต่างประเทศ

- Anti-Personnel Mine Ban Convention. Cambodia Article 5 Revised Work Plan 2023-2025. (Online). 2023. Available from: https://www.apminebanconvention.org/fileadmin/_APMBC-DOCUMENTS/Meetings/2023/21MSP-Cambodia-Art5-Revised-Work-Plan.pdf.
- Anti-Personnel Mine Ban Convention. Oslo Action Plan. (Online). 2019. Available from: <https://www.oslo-reviewconference.org/fileadmin/APMBC-RC4/Fourth-Review-Conference/Oslo-action-plan-en.pdf>.

- Anti-Personnel Mine Ban Convention. Reflections on the Article 5 Extensions Process/ submitted by the President of the 11th Meeting of the States Parties on behalf of the States Parties mandated to analyse requests submitted under Article 5 of the Convention. (Online). 2012. Available from: https://digitallibrary.un.org/record/737077/files/APLC_MSP.12_2012_4-EN.pdf?ln=en.
- Anti-Personnel Mine Ban Convention. Kingdom of Thailand's Article 7 report 2024. (Online). 2024. Available from: https://www.apminebanconvention.org/fileadmin/_APMBC-DOCUMENTS/Art7Reports/2024-Thailand-Art7Reportfor2023.pdf.
- Anti-Personnel Mine Ban Convention. Kingdom of Thailand's request for an extension of the deadline for completing the destruction of anti-personnel mines 2022. (Online). 2022. Available from: https://www.apminebanconvention.org/fileadmin/_APMB-CDOCUMENTS/Meetings/2022/20MSP-Thailand Extension-Request.pdf.
- Cambodian Mine Action Centre. CMAC History. (Online). Available from: <https://cmac.gov.kh/cmhc-history/>.
- Cambodian Mine Action and Victim Assistance Authority. Brief of CMAA. (Online). Available from: <https://www.cmaa.gov.kh/background>.
- Cambodian Mine Action and Victim Assistance Authority. Cambodia National Mine Strategy 2018-2025. (Online). 2017. Available from: http://cdc-crdb.gov.kh/en/twg-jmi/sector_strategy/NMAS_in%20English_2018_2025.pdf.
- Landmine Monitor. Landmine Monitor Report 2002: Toward a Mine-free World. (Online). 2003. Available from: https://books.google.co.th/books/about/Landmine_Monitor_Report_2002.html?id=ZPj16Xxyi9kC&redir_esc=y486.
- Royal Thai Government. Thailand's Article 7 report 2002. (Online). 2002. Available from: <https://genevas3.unoda.org/artvii-database-dump/Thailand/2002-04-30-english.zip>.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายพลวี ตรีกรุณาสวัสดิ์
ประวัติการศึกษา	– ปริญญาตรี สาขาวิชาประวัติศาสตร์จีนโบราณ มหาวิทยาลัยปักกิ่ง – ปริญญาโท สาขาวิชาการเมืองจีนปัจจุบัน School of Oriental and African Studies (SOAS) มหาวิทยาลัยลอนดอน
ประวัติการทำงาน	<p>พ.ศ. 2549-2552 นักการทูตปฏิบัติการ กองเอเชียตะวันออกเฉียง 3 กรมเอเชียตะวันออกเฉียง รับผิดชอบประเทศมองโกเลีย ไต้หวัน เขตบริหารพิเศษฮ่องกงและ เขตบริหารพิเศษมาเก๊า</p> <p>พ.ศ. 2552-2554 นักการทูตปฏิบัติการ กลุ่มงานนโยบาย สำนักเลขานุการกรม กรมอาเซียน รับผิดชอบประเด็นบริหารสำนักงานเลขาธิการอาเซียน</p> <p>พ.ศ. 2554-2559 เลขานุการเอก สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง รับผิดชอบประเด็นการเมืองภายในและภารกิจล้ำ</p> <p>พ.ศ. 2560-2561 นักการทูตชำนาญการ กองการสังคม กรมองค์การระหว่างประเทศ รับผิดชอบประเด็นการโยกย้ายถิ่นฐานและประเด็นมนุษยธรรม</p> <p>พ.ศ. 2561-2562 นักการทูตชำนาญการ กองเอเชียตะวันออกเฉียง 3 กรมเอเชียตะวันออกเฉียง รับผิดชอบประเทศมองโกเลีย ไต้หวัน เขตบริหารพิเศษฮ่องกงและ เขตบริหารพิเศษมาเก๊า</p> <p>พ.ศ. 2563-ปัจจุบัน ที่ปรึกษา-อัครราชทูตที่ปรึกษา คณะผู้แทนถาวรไทยประจำ สหประชาชาติ ณ นครเจนีวา</p>
ตำแหน่งปัจจุบัน	อัครราชทูตที่ปรึกษา คณะผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครเจนีวา